

FOTO NRC HANDELSBLAD

Detail uit een fries dat de massaexecuties van 1947 in Rawagede verbeeldt. Het is te zien in de plaats Balongsari op Java.

In 1949 verkracht, dus is haar zaak nu verjaard?

Nederlands-Indië

De Staat gaat in beroep tegen een vonnis dat een verkrachtingslachtoffer uit Indonesië in het gelijk stelt. De zaak zou verjaard zijn.

Door onze redacteur
Freek Schravessande

AMSTERDAM. Drie maanden lang wachtte de 85-jarige mevrouw Tremini en al die tijd hoorde ze niets. De Nederlandse Staat had de kans in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak in haar zaak. Die had ze gewonnen. En drie maanden lang leek het alsof de Staat zich daarbij had neergelegd.

Haar zaak ging over de 'zuiveringsactie' in 1949 in het dorp Peniwen op Java. Nederlandse militairen doodden er inwoners en verkrachtten vrouwen, onder wie Tremini.

Haar leven ging door. Ze woonde afgelegen, had geen internet. Pas in

2014 raakte ze op de hoogte van de mogelijkheid om de Nederlandse Staat aansprakelijk te stellen voor de daden van 65 jaar geleden. Advocaat Liesbeth Zegveld diende namens haar een schadeclaim in van 50.000 euro.

De Nederlandse Staat beriep zich op de verjaringstermijn, gesteld op dertig jaar. De vrouw had zich eerder moeten melden. Bovendien, was het verweer, moet de uitzondering op de verjaringstermijn niet verder worden opgerekt dan standrechtelijke massa-executie. Die oprekkings was met succes bepleit in 2011, toen Zegveld een zaak won namens weduwen van geëxecuteerden in het Javaanse dorp Rawagede in 1947. Die executies waren volgens de rechter niet verjaard, de Staat legde zich erbij neer.

Datzelfde leek Tremini te overkomen. In januari oordeelde de rechtbank in Den Haag dat ook in haar zaak geen sprake kon zijn van verjaring. Daarin speelde volgens de rechtbank de ernst van het delict ook mee: groepsverkrachting onder bedreiging

van een vuurwapen. De rechtbank bepaalde de hoogte van de schadevergoeding op 7.500 euro.

Maar ditmaal ging de Nederlandse Staat wel in beroep. Afgelopen week, vlak voordat de mogelijkheid op hoger beroep zou verstrijken. Niet vanwege de morele kanten van de zaak, benadrukt een woordvoerder van het ministerie van Defensie. Die staan vast, en Tremini ontvangt de schadevergoeding. Het gaat om de juridisch-technische kwestie van de verjaring. „Dit scheidt precedentswerking.”

Zegveld snapt er weinig van. „Ik zie geen verschil tussen morele of juridische argumenten. Is het recht dan niet op moraal gestoeld?” Het hoger beroep, zegt ze, kun je nu ook interpreteren als: de Staat vindt verkrachting minder erg dan executie.”

Tremini is teleurgesteld. Zegveld sprak haar vlak nadat het beroep was ingediend. „Ze zei: ‘De uitkomst van het beroep zal ik misschien niet meer meemaken. Maar dit is blijkbaar mijn lot, al mijn hele leven.’”